

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR: HELYBEN: EGY ÓRA 1 KORONA, NEGYEDÉVRE 3 KORONA, VIDÉKEN: EGY ÓRA 1 KORONA 50 FILLÉR, NEGYEDÉVRE 4 KORONA 50 FILLÉR

PÁRTOKTÓL FÜGGETLEN
POLITIKAI NAPILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. HEGEDŰS LORÁNT
KIADÓTULAJDONOSOK: HOFFMANN ÉS KRONOVITZ
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: PIAC-UTCA 49

A városok jövője

Debrecen, január 27.

A városok hatalma s dicsősége a múlté, kulturája és valódi fejlődése a jövőé. A jelen az csak egy átmeneti állapot, mert itt megállni nem lehet, de nem lehet visszamenni a múltba sem, nagy ut van tehát előttünk fejlődni a modern kultúra, higiénia és az ezekkel összefüggő szempontok szerint. A múltban egy-egy város egy-egy köztársaság volt. Nem beszélünk itt az olasz városokról, Velencéről, vagy Raguzáról, amelynek törvényt hozó hatalma, dogéja és hajóhada volt, hanem szólunk a magyar városokról, amely közül több pallósjoggal bírt s amelyek még a közel múltban is nem csak a közigazgatást, de az igazságszolgáltatást is gyakorolták. Nem is olyan régen még a városi törvényszékek bíraskodtak s a vármegyékben a második alispán szolgáltatta az igazságot. Hogy melyik jobb helyzet a közérdek szempontjából, azt könnyű elbírálni. Vannak, akik „a régi jó idöket” nem gyözik eléggé dicsérni. De ha nézzük ezeket a boldog idöket közelebbről, az objektív história hűségesen és igazi képet mutató szemüvegén, akkor valóban nem sok örömünk telik bennük.

Ma már nincs senki, legyen az a városok jogai kiterjesztésének és megvédelmezésének a legerősebb barátja is, aki az igazságszolgáltatást újra a városok hatáskörébe kívánna utaltatni, vagy pláne egyik másik városnak palós jogot öhajtana. Ez már a múltnak emléke, amelyből olykor dicsőség, vagy tekintély, de sokszor vissza-

élés és szégyen is hárult a városokra. A mai modern irányzata a városoknak nem lehet más, mint polgárai jólétének, vagyonsodásának, biztonságának, egészségének és kulturájának biztosítása és fejlesztése. Első szempont minden esetre a közegészség; ezzel azután összefügg minden ága a közigazgatásnak, amely ügyosztályok szerint ugyan el lehet különítve, de az élet merev válaszfalakat nem ismer s az ügyosztályokba beosztott hatáskörök a gyakorlati élet jelenségei és eredményei szempontjából összeolvadnak s el nem választhatók. Az egészségi ügyvel összefügg a közigazgatásnak minden ága, mert hiszen a közigazgatás különböző ágai a közegészség érdekeit összefüggőleg szolgálják. Maguknak a városok fejlődésének a közegészségügyi szempontok szerint kell történnie, mert ez az a tér, amelyen a legfontosabb érdekekkel s a legtöbb teendővel találkozunk. Legeklatánsabb és pedig nagyon szomorú bizonyíték erre nézve egy-egy járványnak a fellépése. A központi hatóságok ma már nagy hivatással és készséggel a legapróbb teendőig kidolgozott rendeletet adnak ki, de ennek foganatosítását az eszközök, különösen az orvosok és szakértő ápolók hiánya csaknem kivihetlenné teszi. A közigazgatásnak a legnagyobb hátránya a formák, az alakosságok túltengése. Ez mindenütt akadály, mert hiszen ez érdemleges helyes elintézésnek, az ügymenet gyorsaságának s a közigazgatás olcsóságának okoz helyrehozhatatlan hátrányokat, de különösen káros s valóban meg nem becsülhető s pótolhatatlan veszteséget okoz

a közegészségügy terén. Itt igen sokszor csak akadályozó s legtöbbször nem más, mint kárt okozó a közigazgatási bürokratizmus. Szigorúságra, pedantériára és pontosságra feltétlenül és első sorban e téren lévén szükség, ez a tér az, ahol a közigazgatásnak okvetlenül alkalmazkodnia kell a gyakorlati élet követelményeihez, mert a betegség nem respektálja sem az autonóm jogokat, sem pedig a képviselőtestületek, tanács és bizottságok lassu tempóban működő alakosságokkal telt s nehezen mozgó méltóságteljes rendelkezéseit. Mig a képviselőtestület, tanács és bizottság összeül, tanácskozik és dönt, addig a betegség és járvány befejezett tények elé állítja a hatóságot.

= Az osztrák politikai helyzet. Bécsből táviratozzák: Az osztrák képviselőház költségvetési bizottsága ma délután négy órakor hozzáfog a költségvetési provizorium letárgyalásához. A bizottságnak erre csupán két napja van. Ezalatt az idő alatt is a cseh obstrukció megakadályozza a provizorium alkotmányos elintézését. Így, ha nem sikerül a képviselőház plénumában az obstrukciót legyőzni, a kormány kénytelen lesz a képviselőházat elnapolni és az egy hónapja tartó exlex állapotnak azzal vetni véget, hogy a költségvetést a 14. §. segítségével lépteti életbe. Ez azonban Ausztriában a parlamenti és egyben a kormánykrist is jelenti. Ily körülmények között a képviselőházak ma délután tartandó ülése elé felkocozott érdeklődéssel néz az egész osztrák politikai világ.

Wacha legjobban tisztit.

Regény Jackról, az asszonyok réméről

Néhány hónapon belül több olyan gyilkosság és gyilkos kísérlet történt Londonban, amely az angol főváros lakosságát a megszokott büntetteknél jobban felzavarta s megijesztette. Olyan jelek mutatkoztak, mintha ismét pusztítva, veszedelmes emberi fenevadként járná London irtózatoss ház- s emberrengetegét valaki, kinek lelki öröme és perverz gyönyörűsége az, hogy gyilkoljon és főleg hogy asszonyok, leányok legyenek kegyetlen és véres szenvedelmének az áldozatai. De ezeken felül is több oly büneset volt újabbban, amely arra enged következtetni, hogy egy vagy több örült kalandozik London utcáin és keresi gyilkos ösztönei számára az áldozatokat.

És most, amikor a tömeg kedve eléggé izgatott, piacra került egy új regény, amelynek Jack a hőse, a titokzatos ember, akiről ma sem tudja senki, örült-e, vagy gonosz vadállat s aki közel tíz éven át, 1880-tól körülbelül 1890-ig tartotta ébren az irtózatot nemcsak Londonban, de az egész földkerekségén, ahol műveltebb emberek laknak. A londoni rendőrség alig is csinált egyebet, mint hogy Jackot kereste, anélkül azonban, hogy

egyetlen egyszer is a nyomára bukkantak volna. Egy szép napon aztán megszűntek a borzalmas gaztettek Londonban: hiába kereste a lakosság és a rendőrség az utcán egy-egy szerencsétlen nőnek szörnyű sebtől elrutított testét, amely jelezte volna, hogy Jack arra járt és megint gyilkolt, — nem volt sehol semmi; Jack eltűnt. Hová lett, él-e még vagy meghalt: máig sem tudja senki, amint azt sem tudja senki, hogy miért végezte borzalmas gyilkosságait olyan rendszerességgel, mintha egy szép és nagy föladatot kellett volna megoldani.

Az új regény, amelyet egy kiváló író: Belloc Lowndes írt, ezekre a kérdésekre akar válaszolni. Nem csupán a fantázia alapján, hanem a rendőrségnek olyan adataiból is merítve anyagát, amelyek most utólag arra mutatnak, hogy vonatkozásban voltak Jack személyével. A regénynek Szobaur a címe. Egy titokzatos, érdekes, előkelő megjelenésű ember ez a szobaur, aki egy szegény, egyszerű házaspárnak az egyik szobáját bérla aránylag jelentős összegért. Egész nap otthon tartózkodik, szerényen él, keveset eszik, nem szivarozik, soha italt nem iszik és általában úgy él, mint egy szerzetes. Nagyrítván távozik el hazulról este, amikor aztán késő éjszaka tér haza. Házigazdái eleinte észre se veszik, hogy szobauruknak minden ilyen esti

kirándulása után másnap már azt olvassák a lapokban, hogy itt vagy ott ismét holtan találtak egy-egy leszurt nőt.

Hosszu ideig azonban a legkevésbé sem gyanítják, hogy az ő zárkózott lakójuk a bünyös. Annál kevésbé, mert a szobaur állandóan vallásos írásokat, Jézusról szóló egyházi könyveket olvas és mindenképpen úgy viselkedik, mint akinek legfőbb gondja a becsületes, tiszta és erkölcsös élet.

Egyébként ami a szobaurra vonatkozik, az a regénynek a fantasztikus része. Am az író utána járt a rendőrségi adatoknak is és ezekből megállapíthatta a következőket: Az egyik londoni elmegyógyító intézetnek a 80-as és 90-es években volt egy különös lakója, akire hasztalanul ügyeltek, mindig meg tudott szökni. Csak utólag volt megállapítható, hogy ennek az örültnek az elszökése után teljes pontossággal következtek el azok a gyilkosságok, amelyek London asszonyait a kétségbeesésbe kergették. Am bizonyos idő múlva ezt az örültet a rendőrök mindig fölismerték és visszavitték az örültk házába. Amíg ott tartózkodott, szünetelt a szörnyű bűnkrónika is.

Ennek a két körülménynek az összefüggését azonban akkor nem ismerték fel, annál kevésbé, mert hiszen Londonban ma is mindennapos az, hogy nem is egy, de több

A debreczeni rendőrség fejlesztése

A belügyminiszter rendelete az államsegélyről

Megirtuk, hogy a belügyminiszter az idén a tavalyi államsegélynek kétszeresét, 64,000 koronát utalványozott ki Debrecen városára részére, hogy azt a rendőrség szükségese fejlesztésére fordítsák.

Az erre vonatkozó rendelet a következő:

M. kir. belügyminiszter.

14,000/1914. XIII.

A város közönségének

Debreczen.

A törvényhatósági joggal fölrüházott, valamint a rendezett tanácsú városok rendőrségeinek fejlesztésére az 1912. LVIII. t.-c. 1. §-a alapján az 1914. évre járó 2 millió koronából a hivatali elődöm által a múlt évi 41500/XIII. 1913. sz. a. engedélyezett államsegély kétszeres összegét, vagyis *Debreczen városára részére 64,000 koronát engedélyeztem.* Ezt az összeget az egyidejűleg kiadott rendelettemmel az illetékes magyar királyi adóhivatalnál utalványoztam.

Felhivom Debreczen város közönségét, hogy a kiutalványozott segélyösszegnek a városi pénztárnok és ellenőr által aláírt és a polgármester, vagy helyettese által láttamozott nyugtára való fölvétele és annak a házipénztári számadásba való bevételezésé iránt intézkedjék.

Az ezuttal engedélyezett államsegély felhasználását illetőleg hivatali elődömnök e tárgyban kiadott rendeletén változtatást tenni nem kívánok.

A városok fejlesztéséről szóló 1912. évi LVIII. t.-c. 30. §-a szerint a városi rendőrségek országos rendezéséről is két éven belül, vagyis az 1914. év folyamán törvényjavaslat terjesztendő elő. Minthogy pedig az erre vonatkozó munkálatok tényleg folyamatban vannak, azok befejezése előtt nem láttam célszerűnek és indokoltnak a rendőrség fejlesztésére szolgáló államsegélyösszeg kiosztási kulcsa, valamint ennek rendelkezése tekintetében ezuttal újabb rendelkezéseket tenni.

Megjegyzem egyébként, hogy elődöm hivatkozott rendeletét a városok tulnyomó része megnyugvással fogadta.

örült is megszökik az elmeógyógyintézetekből. Egyetlen főbb rangu londoni rendőrtisztnek támadt idővel az a gyanúja, hogy a megszökö örült és az ismeretlen asszonygyilkos ugyanegy személy lehet. Ebben az időben szintén szabadon járt az örült s az illető rendőrtiszt minden buzgóságát arra fordította, hogy ne Jackot a gyilkost, hanem ezt a különös örültet keresse. Végre hónapok lázas nyomozása után sikerült közelébe jutnia a bolondnak, kit azonban rögtön nem foghatott el. Üldözőbe vette ugyan, de az illető elmenekült. Kijutott a Temze-folyó partjára, majd fölrohant az egyik hidra és a vízbe ugrott. — Másnap találták meg a noltestést, amelyben az elmeógyógyító intézet orvosai megszökött betegükre ismertek.

Ettől a naptól kezdve nem volt több asszonygyilkosság Londonban, illetve nem volt olyan gyilkosság, amelyet Jacknak tulajdonítottak volna. A rettenetes embernek attól a naptól fogva teljesen nyoma veszett és így méltán hiheti a londoni rendőrség, hogy a Temzébe ugrott örült és Jack ugyanegy személy volt. Ezt a részben igaz, részben kitálalt, részben megsejtett történetet írta meg az angol író név említett regényében.

Egyes városok támasztottak ugyan különleges igényeket, ezeket a rendelkezésre álló összegek korlátolt mérve folytán különben is csak csekély részben kielégíthető igényként ezuttal még érdemli elbírálás alá nem veszem.

A 41500/1913. bm. sz. rendeletben megjelölt sürgős szükségletek kielégítése után fennmaradó összeg felhasználása tekintetében különös figyelmébe ajánlom mégis a városnak, ha ez irányban kellő intézkedés nem történik, a következő sürgős szükségletek kielégítéséről való gondoskodást:

a) a rendőraltisztok és rendőrlegénység illetményeinek lehető és a helyi viszonyok szerint a rendőri szolgálat javítása érdekében indokoltnak jelentkező fokozatos emelését;

b) a kifogástalan egyenruháról és felszerelésről való gondoskodást;

c) a rendőrségi hivatali szolgálai állások rendszeresítését, hogy ez által a rendőrlegénység a hivatásával össze nem egyeztethető hivatali szolgálai teendők ellátása alól mentesíthessék;

d) a hivatali helyiségekben teljesített állandó éjjeli felügyelet díjazásának a helyi viszonyok szerint való rendezését.

A rendszeres rendőroktatási célokra szolgáló összeg felhasználása tekintetében külön fogok rendelkezni.

Ha a város közönsége a rendőrség fejlesztése érdekében az itt felsorolt kívánalmaknak már eddig is eleget tett, a fennmaradó összegre nézve teljesen a város közönségének elhatározására bízom, hogy ezt a városi rendőrség mily irányban való fejlesztésére, amennyiben pedig ennek szüksége Debreczenben már nem forogna fenn, milyen egyéb városfejlesztési célra kívánja fordítani.

Felhatalmazom Debreczen város közönségét, hogy amennyiben az államsegély felhasználásának a megállapításánál szigorúan ezen rendeletem értelmében járna el, a megállapított összegeket *jóváhagyásom nélkül saját felelősségükre egyelőre előlegként kiutalványozhassák.*

A közgyűlés határozata az összes iratokkal együtt a felelősségi határidő lejártával jóváhagyás végett hozzám legkésőbb 1914. évi július hó 1-ig okvetlenül felterjesztendő. — Mellékelni kell a számvevőség által készített a felhasználásra vonatkozó kimutatást.

Felhivom, hogy ezen rendeletemnek késedelem nélkül való foganatosítása iránt haladéktalanul intézkedjék.

Budapest, 1914. január 22-én.

Sándor.

A városi tanács, miután a pénztár az összeget már fölvette, fölhívta Rostás István rendőrfőkapitányt, hogy az összeg felhasználására vonatkozóan tegyen javaslatot. — Tudvalevően a főkapitánynak a rendőrség fejlesztésére vonatkozóan volt már a közgyűlés előtt egy igen szép terve, de annak megvalósítása az anyagi nehézségek miatt nem volt lehetséges, csupán egy részét sikerült megvalósíttatni. Az erre szánt 71.000 korona kiadás fedezésére a közgyűlés az államsegély 32,000 koronányi összegét jelölte ki. A most kiutalványozott 64,000 korona államsegélyből 32,000 korona újabb fejlesztésre marad a városrendezésre. Ebből a főkapitány terve szerint igen helyesen a gyalogrendőrség létszámát fogja az összeg korlátai közt mozgó mértékben fölemelni, amire igen nagy szükség van. Szükséges még a lovasrendőrség kiegészítése és a detektívtestület megerősítése. — Mindezek a tervek megvalósítása, amelyeknek keresztülvitele a közbiztonság szempontjából okvetlenül szükségesek, az államsegélynek még fokozódó emelkedésében nyer fedezetet. Az államsegély összegének fölemelésében nagy érdeme és része van Rostás István főkapitánynak.

Az ellenzék komédiája

Nem mennek be a Házba

Az ellenzék mindig hü akar maradni önmagához s egyáltalán nem akarja megcáfolni azt a szomorú, már meggyökeresedett fölfogást, hogy munkaképtelen, munkára kedvetlen s hivatását kimeríti abban, hogy napról-napra csak a parlament tekintélyének lezüllesztésére dolgozzék, botrányokat keresen és csináljon. Most Apponyi Albert gróf indítványára és vezérlete alatt azt a jelszót találták ki, hogy azért nem mennek az ujoncjavaslat tárgyalására, mert a módosításait úgy sem fogadják el. Ez a legújabb fontos megállapodásuk.

Az ellenzék és az ujoncjavaslatok.

A képviselőház holnap újra ülést tart, a melynek napirendjére az ujoncjavaslatok vannak kitűzve. Az ellenzéki pártok ma este hat órára közös értekezletre jöttek össze az egyesült függetlenségi és 48-as párt helyiségébe és ez alkalommal döntöttek abban a kérdésben, hogy a képviselőház holnapi ülésén megjelenjenek-e.

Az ellenzéki pártok többségének az az álláspontja volt, hogy a képviselőház ülésén mindaddig, amíg Andrássy Gyula az ülésekről ki van tiltva, nem fognak megjelenni.

Az ellenzék magatartását illetőleg ma délután Andrássy Gyula grófot fölkereste Apponyi Albert gróf, Zichy Aladár gróf, Székely Ferenc és Vázsonyi Vilmos, hogy a pártértekezletet megelőzően megbeszéljék az ellenzéknek az ujoncjavaslatokkal szemben követendő magatartását.

A függetlenségi és 48-as párt Justh Gyula elnöke alatt este hat órakor tartotta meg értekezletét.

Bakonyi Samu ismertette az ujoncjavaslatot, majd Apponyi Albert gróf mondott beszédet.

Azt mondta: az ellenzék nem vehet részt a Ház tanácskozásain, hanem csak a pártkörből fognak a javaslatokhoz hozzászólni. A távolmaradást azzal okolta meg, hogy úgy sem tudnának a Házban célt érni.

Az ellenzék perel.

Az ellenzék legutóbbi nagy elhatározásai közt van az is, hogy a mentelmi bizottság által javasolt büntetés folytán kirótt bírságpénzek visszatartása miatt a Házat, illetve annak elnökét perelni fogják. A perek sorát Barabás Béla kezdi meg.

A horvát delegátusok

Zágrábról táviratozzák: A horvát országgyűlés delegátusai, akiket a magyar képviselőházba küldték ki, elhatározták, hogy csak akkor mutatkoznak be, ha valami közös ügy szerepel a napirenden. Ez előreláthatóan február közepén lesz.

Használja a híres

H·A·J·D·U·S·Á·G·I

BAJUSZPEDRŐT I

mely legjobb az összes készítmények között
1 doboz 50 fillér.
Kapható a készítő

GRÓSZ NAGY FERENC

ARANYEGYSZARVU GYÓGYSZERTÁRÁBAN
DEBRECZEN, HOSSUTH-U. 8. A színház mellett

ahol minden bel- és külföldi különlegességek, szoptószer, arckrémek, szappanok, illatszerek a legolcsóbban beszerezhetők.

Ma szerdán a Royal-kávéházban Magyar Imre és fia teljes zenekarával hangversenyt tart.

Döntés alatt az egyetemi klinika építése

Tóth István az első jelölt a munkákra

Az egyetemi építő bizottság ma tartotta meg rendkívül fontos ülését, amelyen az egyetemi klinikai építkezések ügyében hozta meg döntő jelentőségű határozatát, hogy az illetékes tényező: a kultuszminiszter, kinek adja oda az építési munkákat. A bizottság javaslatának meghozatalában arra az álláspontra helyezkedett, hogy a munkák lehetőleg debreceni iparosok kezébe jussanak. A bizottság mai üléséből három ajánlattevőt ajánlott megbízásra a kultuszminiszternek s első helyen debreceni iparost ajánlott.

Az építő bizottság mai ülésén jelen voltak Tóth Lajos dr. miniszteri tanácsos elnöke alatt Jendrassik Alfréd műépítész, miniszteri osztálytanácsos, a belügyminiszter, Papanek Ernő pénzügyi titkár, a pénzügyminiszter képviselőjében, Domahidy Elemér főispán, Kovács József polgármester, Magoss György dr. főügyész, Tóth Emil dr. tanácsnok, Borsos József h. főmérnök, Kenézy Gyula dr. udvari tanácsos, bábaképezdei igazgató, Baltazár Dezső dr. püspök, főrendiházi tag, Dicsőfi József lelkész, Korb Flóris tervező és művezető építész és Mészáros Károly dr. jegyzőkönyvvezető.

Elsősorban ismertették az ülésen a pályázatok átszámításának eredményét, amelyet Korb Flóris műépítész, a klinika tervezője az október 13-án tartott építő bizottság ülésén terjesztett elő s amely fölött már akkor nagy, mélyreható vita indult meg. Tudvalevő, hogy az építési munkákra 83 pályázó jelentkezett, akik közül 10 generál-vállalkozó volt.

Korb Flóris ezeket a pályázókat öt csoportba kombinálta, különös figyelemmel arra, hogy a debreceni iparosok elsősorban jussanak munkához, azután arra, hogy a legelfogadhatóbb és legolcsóbb ajánlatokat fogadtassa el. A műépítész bejelentette akkor azt is, hogy a köbméter számítás szerint 3.117.000 korona az építés költségelirányzata, amihez 150.000 korona építési tiszteletdíj járult volna a részletes költségvetés elkészítése után, azonban ez az összeg csökkenteni fog. Az általa kombinált öt módozatot a következőkben mutatta be:

I. csoport. Az egyes munkákra külön-külön adott legolcsóbb ajánlatok végösszege 2.918,485 korona 15 fillér. Ebből debrecenieké: 1.238,569 korona 70 fillér, nem debrecenieké: 1.679,915 korona 45 fillér.

II. csoport. A legolcsóbb debreceni egyes ajánlatok, kiegészítve a debreceniek által ajánlattal el nem látott munkákra tett idegen legolcsóbb ajánlatokkal. A végösszeg 2962,235 korona 43 fillér. Ebből debrecenieké: 1.171,632 korona 63 fillér, nem debrecenieké: 1.190,602 korona 80 fillér.

III. csoport. Ugyanaz a kombináció, mint a II. csoportnál, csak hogy a legolcsóbb ajánlatok helyett az elfogadható legolcsóbb debreceni ajánlatokat veszi figyelembe. A végösszeg 3.026,294 korona 44 fillér. Ebből debrecenieké: 1.809,535 korona 02 fillér, nem debrecenieké: 1.217,759 korona 42 fillér.

IV. csoport. A csoportajánlatok kiegészítve a szükséges egyéb lehetőleg debreceni elfogadható legolcsóbb ajánlatokkal, a következő összeállítást mutatja:

a) Debreceni Építő Részvénytársaság 2.943,624 korona 93 fillér,

b) Gerster, Megyeri és Szunyogh Nagyvárad kiegészített csoportajánlata 2.963,564 korona 40 fillér,

c) Tóth Szilágyi és Erdődy Debrecen kiegészített csoportajánlata 3.014,118 korona 46 fillér,

Fónagy Béla Budapest kiegészített csoportajánlata 3.065,148 korona 95 fillér.

V. csoport. Generál-vállalkozók:

a) Ince Lajos Nagyvárad 2.892,431 korona 51 fillér,

b) Debreceni Építő Részvénytársaság 2.953,158 korona 95 fillér,

c) Koch K. Budapest 3.002,905 korona 64 fillér,

d) Fónagy Béla Budapest 3.008,569 korona 49 fillér,

e) Remenyik és Sebestyén Kolozsvár — 3.028,034 korona 61 fillér,

f) Kondor és Feledí Budapest 3.103,924 korona 52 fillér,

g) Fejér és Ritter Debrecen 3.112,713 korona 94 fillér,

h) Wilhelm és Telkes Budapest 3.461,267 korona 34 fillér,

i) Flóris Vilmos Budapest 3.461,267 korona 34 fillér,

j) Fodor és Reisinger Budapest szabálytalan és érvénytelen.

A III., IV. és V. csoport nem a legolcsóbb, de még elfogadható ajánlatokból a következő kombinációt állította össze a tervező:

1. Ince Lajos Nagyvárad 2.892,431 korona 51 fillér,

2. Debreceni Építő Részvénytársaság (kiegészített ajánlat) 2.943,624 korona 93 fillér,

3. Debreceni Építő Részvénytársaság (generál-ajánlat) 2.953,158 korona 95 fillér,

4. Gerster, Megyeri és Szunyogh Nagyvárad (kiegészített ajánlat) 2.963,534 korona 49 fillér,

5. Tóth, Szilágyi és Erdődy (kiegészített ajánlat) 3.013,118 korona 46 fillér.

Debreceni egyes elfogadható ajánlatokkal kombinálva az összeállítást, a végösszeg 3.025,294 korona 44 fillér.

Ezeket a csoportosításokat a miniszteriumban is átvizsgálták s így kerültek ma a bizottság elé.

Hosszas, beható és mély vita indult meg az egyes lehetőségek között, miként lenne a debreceni iparosok jogos igénye is és a város érdeke is megvédhető. Az elfogadható árakat és a debreceni iparosok érdekeit figyelembe véve a bizottság végül úgy döntött, hogy megbízásra ajánlja

elsősorban Tóth István, Szilágyi János és Erdődy Lajos debreceni céget

a megfelelő kiegészítéssel,

másodsorban Ince Lajos nagyváradai vállalkozót,

harmadsorban, a Debreceni Építő Részvénytársaságot.

Ennek eldöntése után a miniszteriumok kiküldöttei kérdést intéztek Debrecen város képviselőihez, hogy mi van a vízvezetékkel?

Kovács József polgármester megadta a szükséges fölvilágosításokat és megnyugtatta a miniszter kiküldötteit, hogy a vízvezeték teljesen rendben van, a víz egészséges. Fölvilágosításokat adott a csatornázás bevezetéséről is.

A miniszter kiküldöttei kifejezést adtak még annak az óhajításuknak, hogy az egyetemhez vezető utat úgy létesítsék, hogy a vasutvonal ne különítse el, ne válassza el az egyetemet az uttól s hogy ne legyen kénytelen az uton haladó ember a vasuti sineken áthaladni.

A bizottság a munkák kiadására vonatkozó javaslatát beterjeszti a közgyűléshez, a melynek állásfoglalása után az egész ügy döntés végett a kultuszminiszter elé kerül.

Tóth István és társai ajánlatának elfogadása esetén a közszállítási szabályrendelet 30. §-ának rendelkezéséhez képest Tóth Istvánnal újabb tárgyalások indulnak meg.

A polgármester a polgársághoz

Hirdetmény a vízvezeték megnyitásáról

Kovács József polgármester ma bocsátotta ki hirdetményét, amelyben értesíti a város közönségét, hogy a vízvezeték zárlatát föloldotta. A hirdetmény egész terjedelmében a következő:

Debrecen sz. kir. város polgármesterétől.

287. 327—1914. eln.

HIRDETMÉNY.

A városi vízmű állapota iránt fokozott mértékben érdeklődő városi közönséget értesitem, hogy a tisztí főorvos ur aggodalma, a mely szerint a vízmű vize fertőzve volna, az ő közbejöttével eszközölt vegyi-vizsgálat által, úgy az állami bakteriologiai vizsgálat által s ennek véleménye alapján az országos egészségügyi mérnöki hivatal érvei által el lett oszlatva s miután időközben teljesítették azok az intézkedések is, melyek a minden illetékes tényező által kitűnő jónak nyilvánított vízvezeteki ártézi víznek a talajvízzel vegyülését megakadályozzák s úgy a kutaknak, mint vízgyűjtő medence s a víztorony viz tartálya s a vezeték hálózat csövei is kitisztítottak, kimosva, kiöblítve lettek: azt a részleges zárlatot, melyet 3647—1913. eln. számú határozatommal a vízvezetéknek ivóvíz szolgáltatására vonatkozólag elrendeltem s fogantatosítottam, ezennel megszüntetem s értesítve a közönséget, hogy a vízvezeteki csapokat záró leköteket hatóságilag rövid napok alatt fokozatosan szedjük le, felhívom egyszersmind a közönséget arra,

a) hogy a megnyitott csapokon két napon át engedje folyni a vizet s csak amidőn így kimosva lett a lezárt cső és csap, leend a víz használható, de ivásra még akkor sem, miután az csak ideiglenesen van használatra bocsátva;

b) arra, hogy mindazok, kik még telkeikre, házaikba a vízvezetékbe nem vezették, eszközözzék ezt haladéktalanul, mivel az a határidő, amit halasztásképpen a törvényhatósági bizottsági közgyűlés erre megszabott — vagyis folyó évi május 1. — három hó múlva itt lesz s a városi tanács az egész közönség s a vízmű érdekében kénytelen leend a legszigorubbán alkalmazni a szabályrendelet intézkedéseit mindazokkal szemben, kik a bevezetéssel késlekednek.

Debrecen, 1914. január 23.

Polgármester.

A hirdetményt falragaszok útján is nyilvánosságra hozzák.

Színház

* Szerdán két előadás. (A színházi iroda jelentése.) Szerdán, folyó hó 28-án két előadás lesz a városi színházban. Délután 3 órakor ifjusági előadásul színrekerül Jókai halhatatlan remekműve „Az aranyember”, rendkívül mérsékelt helyárrakkal. A főszerepeket Károlyi Ibolyka, Halassi Mariska, Bányai Irén, Utí Gizella, H. Serfőzi Etel, Fehér, Nagy, Vándory, Bérczi, Madas, Kassai, Rónai és Szalai játsszák. Este B) bérletes előadásban színrekerül a „Takarodó”, Bayerlein megrázó erejű katonadrámája, a már ismert szereposztásban. Jegyek a délutáni előadásra is a pénztárnál válthatók.

* „A valeni nász”. (A színházi iroda jelentése.) Csütörtökön és pénteken Ganghoffer és Brociner, a jeles román írók pompás, minden ízében érdekfeszítő színjátéka, „A valeni nász” kerül felújításra a deb-

Szt. Lukács-**Kristály** forrás **ásványvíz**
fürdői

a világ legerterjedtebb és legjobb üdítő vize.
Debreceni főraktár **KÖZPONTI DROGERIA**
városház-épület, ahonnan a vizet házhoz is szállítják.
Kapható minden fűszerüzletben.

receni színpadon. E nagyszemélyzetű mű foglalkoztatja a színháznak csaknem valamennyi tagját. A fő női szerepet Halassy Mariska játssza, partnerei Fehér és Nagy Sándor lesznek, de jelentős szerepekhez jutnak: Uti Giza, Szentiványi Gitta, Bánvai Irénke, Madas, Rónai, Szalai, Kassai, Bérczi, Vándori és Kormos. Jegyek válthatók a pénztárnál.

* Uj Lengyel és Bródy darabok. A Vigszínház magyar szerzői mind mostanában végzik az ugynevezett utolsó simitást új darabjukon és így az a veszedelem fenvegeti az igazgatóságot, hogy a szezon második felében nem tud majd választani az egyszerre elkészült magyar darabok között, természetesen csak előadásuk sorrendje dolgában. Alig hogy műsorra tüzték Heltai Jenő új vigjátékát, „A Tündérlaky-leányok”-at, egyszerre két magyar színpadi író jelentkezett, hogy elkészült új darabjával, amelynek bemutatását a Vigszínház az évad kezdete óta hirdeti. Az egyik Bródy Sándor, aki befejezte „Timár Liza” című darabját, a másik pedig Lengyel Menyhért, aki „A fekete pillangó” című új drámájának utolsó jelentét írja. Mind a ketten még februárban, vagyis a főszezonban óhajtanának a közönség elé lépni új darabjukkal, de hát februárban a Heltai-darab után (amely hatodikán vagy hetedikén kerül bemutatásra) már csak egy újdonság szerepelhet a műsorban, mert a színház csak kéthetenként adhat bemutatást. Ki következik tehát Heltai után, Bródy vagy Lengyel? Ez most a legfrissebb kérdés a Vigszínháznál. A dilemmát a Vigszínház igazgatósága valószínűleg így fogja megoldani: a február második felében előadásra váró két magyar darab közül — egy harmadikat fog bemutatni. „A szép kaland” a címe. Flers és Caillavet írta és Molnár Ferenc fordítja.

15,000 korona segély a munkanélkülieknek

Önálló indítvány a városi közgyűléshez

A munkanélküliség kiáltó nyomora, a melyre most egymásután több ankét és gyűlés is rámutatott, megmozgatta a társadalom minden rétegét és egyesek, pénzintézetek, testületek és hatóságok érzik, hogy a munkanélkülieknek a kegyetlenül kemény tél szokatlan hidegével súlyosított szenvedéseit enyhíteni kell. Tudomásunk szerint a városi tanács olyan indítvánnyal lép a közgyűlés elé, hogy részesítse anyagi támogatásban a munkanélkülieket és azok nyomorgó családjait. Ugyanerre irányul a következő emberbaráti célú indítvány is, amelyet Jászi Viktor dr. adott ma be a polgármesterhez:

Indítvány.

A törvényhatósági bizottság a munkanélküliek nyomorának sürgős enyhítésére 15,000 korona rendkívüli segélyt szavaz meg. A segély kiosztásával a rendőrfőkapitányt bizza meg. Az összeg fedezéséül kijelöli azon megtakarítást, amely a költségvetés kiadási rész XXV. rovat 110. tételénél az által áll elő, hogy az 5.000.000 egyetemi hozzájárulás kamata nem január 1-től, hanem május 1-től fizetendő.

Jelen határozat tekintettel a segélyezés halaszthatatlan sürgősségére, felelősségre való tekintet nélkül végrehajthatónak mondatik ki.

Debrecen, 1914. január 27.

Beadja:

Dr. Jászi Viktor,
th. bizottsági tag.

Az indítványt és az ilyen irányú anyagi támogatást csak helyeselhetjük, arra az anyagi segélyre a munkanélküliek családjának szüksége van, ha csak pár koronát nyernek is. Azonban a munkanélküliség nyomorán nem ez a néhány koronás segély van hivat-

va segíteni. A munkanélkülieknek munkaalkalom kell. A hatóságnak erre kell törekednie. Minden eszközt meg kell ragadni, hogy ilyen munkaalkalmat teremtsen még áldozatok árán is. A közmunkákat kell megkezdeni.

A pesti pénzpiacz szenzációja

Olcsóbb pénzt kapnak a fővárosi kereskedők, mint a vidéki pénzintézetek

Előkelő fővárosi bankkörökből kaptuk a következő föltünően érdekes hírt:

A gazdasági krízis alatt a budapesti nagy kereskedők tárcaváltóit a fővárosi nagybankoktól s egész elfogadható magatartásuk akik addig a budapesti bankokkal állottak összeköttetésben, nem tudván fizetési kötelezettségeiknek pontosan eleget tenni, külföldi, főleg bécsi pénzintézetekhez fordultak s ott helyezték el a vidéki kereskedőktől nyert tárcaváltóikat. E külföldi bankok barátságosan fogadták a váltókat, annál is inkább, mert meggyőződtek róla, hogy azokat az elfogadók a legnagyobb részben pontosan váltják be, ahol pedig az elfogadó nem volt fizetőképes, ott a girások váltották be a váltót. Ennek az lett a következménye, hogy a budapesti nagykereskedők elszórtak a fővárosi intézetektől s egész elfogadható magatartásuk alapján a külföldi bankok kliensei közé szegődtek.

Mikor aztán a gazdasági viszonyok megjavultak s a tartós enyhülést a biztos javulás követte, a fővárosi bankok arra ébredtek, hogy tárcáikból teljesen kiköltözött az azelőtt oly szép hasznot hozó kereskedelmi váltók kontingense. Erre a felfedezésre nagy meglepetés lett urrá a bankok fölött s megindult a hajsza a kereskedelmi tárcaváltók után. — Ma — mint kitünő forrásunk mondja — mozgósítva van a fővárosi nagybankok minden épkézláb embere. A jelszó: *Kereskedelmi tárcaváltó.*

Ennek a különös törtetésnek egy igen érdekes eredménye van, az nevezetesen, hogy a jobbnevű pesti kereskedők olcsóbban kapnak pénzt, mint az elsőrendű vidéki pénzintézetek. Így akarják a pénzfejedelmek visszahódítani az elriasztott kereskedőket s visszaszerezni a sok-sok millió tárcaváltó hiányt.

Véres harcok egy lemondás miatt

Zavargások Portugáliában

Lisabonból táviratozzák: Mihelyt a városban elterjedt a híre, hogy a Koszta-miniszterium a kongresszus viharos ülésén lemondott, a város sok helyén véres tüntetés keletkezett, amellyel szemben a rendőrség tökéletesen tehetetlen volt. Nem sokat ért a lvosa nemzetörség közbelépése sem.

A zavargás egész éjjel tartott a reggeli órákig. Az első összeütközésre az adott okot, hogy Koszta hívei a miniszterelnöki palota elé vonultak és lelkesen ünnepelelték a lemondott miniszterelnököt. Csakhamar több száz Koszta-ellenes polgár verődött össze a miniszterelnöki palota közelében és revolverrel és botokkal fölfegyverezve várták az ellenpártot.

Amikor Koszta hívei odaértek, véres veredés támadt. Sok embert re-

volverlövésrel súlyosan megsebesítettek. A sebesülteket ott hagyták az utcán, mert csak véres küzdelem árán lehetett volna őket elszállítani. Csak mikor egy század lovasság vágatott oda, sikerült szétválasztani a veredőket.

A kitköötben véres harca volt a rendőrségnek és a katonaságnak a dokkmunkásokkal és a fuvarmunkásokkal. Mind a két részben igen sokan megsebesültek. A város más részében is többször megütköztek Koszta hívei a rendőrséggel és a katonasággal.

Az éjjeli harcokban több százan megsebesültek, sőt hir szerint többen el is estek.

Amikor a menet a Karmo-utcán haladt végig, egy bomba fölrobbant és több ember veszedelmesen megsebesült.

A rutén pör

Véget értek a kihallgatások

Megemlékeztünk arról, hogy a főtárgyaláson annak idején Babinec Iván, Borcsányi Jakab és Vakaró Vaszily vádlottakon az elmébejüneti mutakoztak. A törvényszék elrendelte megfigyelés alá helyezésüket. Hellber Jakab dr. törvényszéki orvos és Hegyi Mózes dr. a máramarosszigeti gyógyintézet és elmeorvosintézet igazgatófőorvosa ma délelőtt mondották el megfigyelésük eredményét a törvényszék előtt.

Orvosi vélemény szerint Vakaró Vaszily imbecillitásban, Borcsányi és Babinec pedig dementia degeneratívában szenvednek, mind a hárman köz- és önzésséves örültek. Illés Andor dr. főügyész helyettes ezen az alapon mind a három vádlott ellen elejtette a vádat és kérte a vádlottak elmeorvosintézetbe való internálását, amit a védő hozzájárulásával a törvényszék el is rendelt.

A mai tárgyaláson a vádlottak kihallgatása véget ért.

Tóth Aurél dr. elnök az összes vádlottakat fölhozatta és fölolvastatta előttük az inkriminált újságcikket, röpiratokat és könyvrészleteket.

Bobrinszky gróf megjelenésére vonatkozóan ma Klein Artur dr. védő kijelentette, hogy Bobrinszky gróf „szalvusz konduktusz” nélkül is hajlandó volt megjelenni Máramarosszigeten a tárgyaláson, de ő előbb a bécsi orosz nagykövetséghez fordult a „szalvusz konduktusz” kérdésében. Itt azonban azt válaszolták, hogy az illetékes orosz hatóság megkérdezése nélkül mit sem tehetnek ez ügyben.

HIREK

Kérelem

a tanítókhöz és a tanítónőkhöz!

A munka nélkül szűkölködők nyomora megdöbbantotta szívét Debrecen egész társadalmának s vasárnap a Royal-nagytermének gyűlése egy bizottságot küldött ki a segítő mozgalom irányítására.

Ez a bizottság első ülésében egyrészt a segítés eszközeinek előteremtéséről, másrészt a segítségre szoruló rétegek megállapításáról gondolkodott.

A segítségre szoruló rétegek közül elsőnek a gyermekeket találta.

Azonban tisztán akar látni s felvilágosításokért és tájékozódásért azokhoz kíván fordulni, kik erre leghivatottabbak, akik mindennapi foglalkozásuknak tárgya a gyermek, — a tanítókhöz és tanítónőkhöz.

Felkéri a bizottság Debrecen város tanácsát és tanácsait és minden iskolától lehetőleg egyet, hogy amennyiben körülményei engedik, szakítsanak egy órát a legnevesebb és ezidőszerint legsürgetőbb közügy szolgáltatásának s sziveskedjenek az iskolás gyermekek ügyében nyújtandó tájékoztató-sok céljából csütörtökön, f. hó 29-én a Kereskedelmi és Iparkamara termében este 6 órakor tartandó értekezletre megjelenni.

Debrecen, 1914. január 27-én.

Az eljáró bizottság.

— **Ezer korona a szegényeknek.** Ma délelőtt megjelent a polgármesteri hivatalban Fürst Ödön gyáros és néhai Áron Miksa emlékére 1000 koronát adott át a hivatalnak azzal, hogy azt a szegények közt — a szegénysorsu zsidók kizárásával — osszák szét. A szegénysorsu zsidókról Áron Miksa végrendeletében már másként történt gondoskodás.

— **A német császár a munkásnékért.** — Berlinből jelentik: A császár Ahlbeck keleti tengeri fürdőben üdülő-telepet alapított berlini munkásnék részére, közvetlenül a gyermekek üdülőtelepe mellett, amely szintén neki köszönheti létezését. Az üdülőtelepen hatvan munkásné lakhatik több hétig. A császár maga határozta meg az építés módját és a gyermekek üdülő-telepének vezetőjét Ahlbeckbe küldte, hogy siettesse az építést, úgy hogy az üdülő-telepet nyár elejére már meg lehessen nyitni. Az a százhusz gyermek, aki a múlt nyáron Ahlbeckben a császár vendége volt, ma üdvözölni fogja Vilmos császárt születésnapja alkalmából.

— **Az Omke. választmánya szerdán,** január 28-ikán délután 5 órakor tartja idej első ülését a Kereskedelmi Csarnokban. A tárgysorozaton a kereskedőket érdeklő fontos tárgyak szerepelnek, így többek közt az Országos Kereskedő Kongresszus előkészítése.

— **Református lelkészválasztás.** Fővárosi tudósítónk jelenti: A budafoki református egyház Marjay Károlyt, a budapesti református egyház Kálmán-téri segédlelkészét vasárnap egyhangú lelkesedéssel lelkészévé választotta.

— **A kemény tél.** Zomborból jelentik: Egy hét óta igen nagy a hideg. Sűrű köd van a város felett és a hőmérő állandóan husz-huszonkét fok hideget mutat. Ez az abnormis időjárás a Bácskában példánélküli. Zomborban a gyalogjáró aszfaltja a nagy hidegtől repedezni kezd. A rettenetes hideg miatt a szegény emberek között igen nagy az inség. — Egy berlini távirat szerint különben tegnapelőtt még dermesztő hideg volt, egy nap leforgása alatt azonban hirtelen megváltozott az időjárás, tegnap már erősen olvadt és a hőmérő néhány fokkal a fagyponthoz emelkedett. Németország nyugati részén mindenütt megenyhült az idő.

— **Robbanás egy Cunard-gőzösön.** Londonból táviratozzák: Tegnap nagy katasztrófa történt a Cunardt Line hajóstársaság „Mauretánia” nevű gőzösén, amely javítás végett a liverpooli dokkban van. A hajó belsejében robbanás történt, amely három embert megölt és ötöt megsebesített, részben igen súlyosan. Az óriás gőzös Liverpoolban van a Kanada-dokkban, hogy a szokásos téli javításokat elvégezzék rajta. A katasztrófa pillanatában igen sok mérnök, gépész és munkás volt a hajó belsejében. A robbanás után, amelynek okát még nem sikerült megállapítani, azonnal odaérkezett egy betegszállító kocsis orvosokkal és kórházba vitte az összes beteget és halottakat. A „Mauretánia” december 2-án tért vissza utolsó amerikai útjáról és február 14-én kellett volna újra elindulnia.

— **Baleset a légpályán.** Súlyos baleset érte ma délután kiinn a Nagyerdei városi légpályán Schnell Józsefet, a helybeli siketnéma-intézet fiatal tanárát. Korcsolyázás közben oly szerencsétlenül esett el a jégen, hogy az arcán és fején súlyosabb természetű sérüléseket szenvedett, úgy hogy a mentőknek kellett beszállítani a kózkórházba.

— **Lovagias ügy a szatmári Magyar Bank közgyűléséből.** Megirtuk, hogy a szatmári Magyar Bank vasárnapi közgyűlésén Borgida Sándor, az intézet főkönyvelője arcuütötte Róthbárt Jenőt. Róthbárt ma segédei után provokáltatta Borgida Sándort, aki szintén megnevezte segédeit. Borgida segédei több okból becsületbíró elé vitték az ügyet. A becsületbíró még nem döntött a lovagias ügyben.

— **Tokaj Szabolcshoz akar csatlakozni.** Tokajtól, mint ismeretes, elszakítottak nyolc községet, miáltal a város forgalmát megbénították s fejlődésének gátat vetettek. Tokajban most mozgalom indult meg, hogy Szabolcsmegyéből csatlakozzanak hét községet Tokajhoz, mint járási székhelyhez s természetesen maga Tokaj is szakadjon el Zempléntől és csatlakozzék Szabolcsmegyéhez. A mozgalmat Szabolcsmegyében erősen pártfogolják.

— **Előadás munkások számára.** A vasárnapi munkásképző debreceni osztálya vasárnap délután élénk érdeklődés mellett tartotta meg előadását a fémipari szakiskolában. A tanítóképző-intézet zenekara magyar dalokat adott elő. Császari Elek szakiskolai hallgató szavalt, majd vetített-képes előadás következett a Tatra téli életéről. Az 500 főnyi közönség nagy élvezettel hallgatta végig az előadást.

— **Megérkeztek az újított zsebvilnyilámpák** Mentze Henrik újdonságok áruházába, Piac-u. 38. szám.

Korona-Passage   Telefon 3-28.

E heti nagy szenzációja

Utazás a föld körül

Kalandos utazás 6 felvonásban. Előadják a legkiválóbb amerikai színészek. A legbrilliansabb és legfrapánssabb filmszereplő, mely valaha megjelent. Minden jelenete izgalmas és nagyszerű. A felvétel végigvezet az öt világrészen egy bámulatosan megkomponált történet izgalmas bonyodalmi keretében.

Kizárólagos bemutatási joggal látható.

Azenkívül két humoros kép.

Péntek január 30-ig minden előadásban.

Rendes helyárák mellett

Bérlet, igazolvány- és trafikjegyek érvényesek.

Előadások pontosan 6, 8 és 10 órakor

Feltétlenül nézze meg !!

— **Szabad Iskola.** Az ipartestület dísztermét zsúfolásig megtöltő közönség jelent meg tegnap este Kovács Gábor dr. egyetemi magántanárnak, a Szabad Iskola ügyvezető igazgatójának tegnap esti „Szociális problémák” címen tartott magas nivóju előadásán. Az előadó mindjárt előadása kezdetén kijelölte előadásának főszempontját, vezető eszméjét, utalván arra az esetre, amidőn a katolikus egyház XIII. Benedeket választotta meg a maga fejévé, a régi szokáshoz hiven urbi et orbi kiosztotta a maga apostoli áldását és elcsodálkozva a Szent-Péter templomot körülövező nagy tömeg felett, kérdezte az egyik kardinálisától: „Testvérem az Urban, mond hát miből is élnek ezek az emberek?!” Igen, miből is élnek az emberek; ez egy feletté fontos kérdés, az élet kérdése, egy igazán nehéz kérdés, nehéz okok, súlyos viszonyok vették fel és ezért nem is lehetett méltóbb elnevezése a szociális életet tárgyzó tudománynak, mint az, amelyet Carlyle, a híres angol állambölcsész alkalmazott, amidőn dismail science-nek, átkozott tudománynak titulálta azt. Miből élnek az emberek, ez a kérdés ha aktuális volt Benedek pápa idejében, fokozott mértékben tolu az emberi ajkakra ma, amidőn az élet megannyi nehézsége hatványozottabb sulyal nehezedik az emberek nagy, megszámlálhatatlan tömegére. Az előadó utalt az életre magára, feltárván az élet számos utvonálán feltűnő jelenségeket, ennek sötét, söt fekete színeket feltűnő káros következményeit. A nyomort, ennek megnyilvánulását elemezvén előadó megkapó színekkel, kimutatván az okok számos kapcsolata alapján, hogy a nyomor felüti tanyáját a palotákkal szegélyezett városnak kebelében épuj, mint ahogy ma a faluk lakossága közt. Utalt arra, hogy az élet törvényei a gazdasági helyzettől és a szociális feltételektől függenek. Az emberek életének tartama, vagyoni viszonyoknak, jól-tüknek vagy szegénységünknek a függvénye. Ez a kitétel annyira fedi a valóságot, hogy amíg az gazdag emberek életének átlagos középtartama 55—56 esztendő, addig a szegény embereknél az élettartam csak a fele, 28 év. Ugyanigy határozottan igaz és szabályszerűségnek tekinthető az, hogy amíg Párisban a Champ Elysée gazdag negyedében a halandóság arányszám csak 10 ezredrész azaz csak 10 egvény hal meg 1000 ember közül, addig a Montparnasse szegény munkásrészében már több mint négy szerannyi, azaz 43. — Kitért ennek nyomán arra, hogy bizony a betegségek neme is kivívta magának a megfelelő osztályt, más a szegény néptömegek betegségeinek a típusa és más a vagyonosabb elemeké, mindez pedig az emberek életmódjának, foglalkozásának, általában vagyona erejének a következménye. A bűnözések számának szaporodását és ennek alakulását mind a gazdasági javak bőségéből, illetőleg hiányából figyelhetjük meg. — Az igazán megkapó és tudományos szempontból tekintve mélyenjáró előadást a hallgatóság élénk figyelemmel kísérte és előadót az előadás befejeztével lelkes ovációban részesítette. Kovács dr. előadását egy hét múlva folytatni fogja.

L. B.

Holnap, szerdán Szabó Márton dr. főgimnáziumi tanár „A meteorologia főbb kérdései” címmel tart előadást, melynek vázlata a következő: Megfigyelő állomások és observatóriumok. A térképek szerkesztése. A maximum és depressio. Zárt és másodlagos maximum és depressio, s ezek jellege (termograf és barograf bemutatása). Az érdekes előadás, melyre különösen felhívjuk a közönség figyelmét, az ipartestület dísztermében (Simonffy-u. 1. c. II. em.) este 6 órakor kezdődik s teljesen ingyenes.

— **Rendes helyárák mellett** kerül bemutatásra az Uranus-színház e heti nagy újdonsága, az „Utazás a föld körül” című kalandos film-történet, mely végig vezet és megösmert az öt világrész minden szokásaival. Bérlet, igazolvány és trafik-jegyek minden előadáshoz érvényesek.

— **Farsangi divatszövetek,** voálok, krepónok, grenadinok, brochék, gypaju crepek, sálak, Szabó Lajos fiainál, Rózsa-utca.

— **Pikáns pör Ibsen szerelme miatt.** — Krisztiániból táviratozzák: A bergeni törvényszéken érdekes pört indítottak Ibsen szerelmi levelezése miatt. A leveleket Ibsen 1857-ben írta egy fiatal bergeni leányhoz, aki később, mikor férjhez ment, egy barátnőjének adta át a leveleket. Ennek a barátnőnek a fia, Petersen Roene író, ki akarja most adni Ibsen levelezését. A nagy író ifjúkori szerelme azonban még él és nem akarja a levelek közzétételét megengedni, hanem pört indított Petersen ellen a levelek visszaadása végett. Ibsen Szigurd, az író fia is tiltakozik atyja leveleinek közzélése ellen.

— **Az Uránus-színház által bemutatott „Utazás a föld körül“ című filmóriás minden előadása zsufolt nézőtér előtt aratt diadalt.** Ez a kép tanít, szórakoztat, ismereteinket fejleszti. Naponta 3 előadás, pontosan 6, 8 és 10 órai kezdettel. Minden előadáshoz a kedvezményesáru jegyek érvényesek.

— **Fekete himlő Szatmáron.** Szatmárról jelenti tudósítónk: Jéger Kálmán városi főorvos ma jelentette a városi tanácsnak, hogy Daróczy József mázoló tíz hónapos csecsemője fekete himlőben megbetegedett. Jelentette a főorvos, hogy az anyát és gyermekét kiszállította a járványkórházba, a család azon tagjait pedig, akik a beteg gyermekkel érintkeztek, a sokszor sürgötték elkülönítő helyiség hiányában, a járványkórház egy elkülönített osztályába internálta s mindnyájukat beoltotta, egyben intézkedett, hogy a lakás fertőtleníttessék. A főorvos jelentése szerint alapos a gyanu, hogy a betegséget az aklii, halmi és gyulai hegyekről hozták be, ahol el van rendelve a kényszeroltás. Ha a betegség még valahol felüti a fejét, Szatmáron is elrendelik a kényszeroltást.

— **Uj ügyvédek.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a debreceni ügyvédi kamara az alább felsorolt székhellyel a következő ügyvédekot vette föl: Barkóczy Elemér dr. Kivárda, Füredi Samu dr. Nyiregyháza, Keresztesy Ferenc dr. Nyiregyháza, Láncki Sándor dr. Szolnok, Malatinszky Zoltán Hajdusoboszló, Révész Géza dr. Debrecen, Szalay Zoltán dr. Debrecen, Terestényi István dr. Debrecen, Tvkacs Dezső dr. Nyírhátor, Unger József dr. Debrecen, Weisz Aladár dr. Debrecen.

— **Banksikkasztás Svájcban.** Zürichből táviratozzák: A „Banka Kantonale Ticinese“-ben nagy sikkasztásnak jöttek nyomára és letartóztatták Stoppel kantoni tanácsost, az igazgatótanács elnökét. Stoppel hatszáz-ezer franknyi vagyonát följárlotta a hiány pótlására.

— **Az elrabolt menyasszony.** Szabadkáról jelenti: Vikar István dr. zombori törvényszéki jegyző panaszt tett az ügyvédségben, hogy nővérét, Vikar Ilona moholi tanítónőt egy karácsony előtti reggel, mikor hajnali misére ment, Fehér János moholi gazda egy társával megleste, erőszakkal hatalmába kerítette s bérkocsin Zentára vitte, ahol most is fogva tartja. Fehér nem akart a lányt szüleihez visszaengedni, csak az esetben, ha a leányt hozzáadják feleségül. A szülők nem ijedtek meg, hanem a rendőrség beavatkozását vették igénybe s kiszabadították a leányt. Fehér ellen nőrablás büntette és személyes szabadság megsértése miatt folyik az eljárás.

— **Férfi ingek 1 K 90, 2 K 80-tól feljebb,** gallérok, nyakkendők, zsebkendők, harisnyák, hálóingek, lábravalók 1 K 60-tól feljebb kaphatók Szabó Lajos fiainál, Rózsa-utca.

— **Csodagyermek.** Aradról jelenti: Az aradmegyei Máriaradna községben tegnap M. J. pályadó feleségének olyan gyermeke született, akinek csak a törzse van meg, a kezei és a lábai hiányoznak. Az orvosok véleménye szerint a csecsemő teljesen életképes.

— **Borzalmas öngyilkosság.** Győről jelenti: Törzsök Mátyásné, hetvenöt éves asszony rossz viszonyban élt a leányaival. Tegnap végre véget vetett életének, amely oly kevés örömet szerzett neki. A temető hullaházában lefeküdt a szalmára és várta, amíg megfagy. Késő este, mire ráakadtak, valóban csontfagyott.

— **Háborus veszedelem a Balkánon.** — Berlinből táviratozzák: Pétervárról jelentik a „Berliner Tageblatt“-nak; Idevaló komoly diplomáciai körökben nagy az aggodalom, hogy tavaszra háboru fog kitörni Törökország és Görögország között. Jól tudják Pétervárról, hogy a porta már most erősen fegyverkezik. Jelek vannak rá, hogy Bulgária nem lesz semleges.

— **Egy fürdőigazgató balesete.** Máramarosszigetről jelenti: Szijártó Gézát, az aknaszlatinai Lajos-sósfürdő igazgatóját súlyos baleset érte. Többemagával az Apsák felé szánkózott, egy kanyarodónál a szánka felborult és Szijártó Géza előre esve, bal vállcsontját eltörte. A súlyosan sebesültet lakásán ápolják.

— **Koszorumegváltás.** Boldogult Áron Miksa ur elhunytá alkalmából Áron Jenő ur maga és testvérei nevében 100 koronát küldött koszorumegváltásul az izr. nőegyesület szegényeinek. Az adományért hálás köszönetet mond dr. Balkányi Miklsné, az izr. nőegylet elnöke.

— **Baleset munkaközben.** Súlyos baleset érte ma délután Rácz Miklós fiatal munkást, aki a Helyiérdekű Vasut műhelyében van alkalmazva. Munkaközben, amint egy villamoskocsi javításán dolgozott, a kocsikereke reázuhan a ballábára és azt három helyen is összetörte. Súlyos sérüléseivel a mentők beszállították a kórházba.

— **Borzalmas mozikatásztrófa.** Rotterdámból táviratozzák: Két angol érkezett a Jáva szigeten lévő Chiokartába és mozgófénykép-színházat csinált egy pajtaszerű nagy épületben. A benszülöttek százával se-reglettek a csodát nézni. Mindjárt az első előadáson borzalmas szerencsétlenség történt. A helyiségben teljesen sötét volt, az ajtókat jól elzárták és a film lángra lobbant. A fából és nádból épült pajta néhány perc alatt porrá égett. Az emberek egymást taposták le s alig néhányan menekültek élve, de azok is súlyosan összeégtek. A két angol is odaveszett.

TÖRVÉNYKEZÉS

§ A Máv. milliós pere. Fővárosi tudósítónk jelenti: A kereskedelmi miniszternek az 1905-ben a tarifákról kiadott rendelete értelmében a régi tarifák hatályon kívül helyezésében az előző tételeket az új tarifákban fel kell sorolni. A kereskedelmi miniszter 1909. december 31-én hatályon kívül helyezte a felsősziléziai magyar szemműveknek 1902., illetve 1904-iki érvényes tarifáját s helyébe új felemelt tarifát léptetett életbe, anélkül azonban, hogy a régi tételeket felsorolta volna. A budapesti szállítólevél átvizsgáló irodák ezen az alapon azt vitatják, hogy az új tarifa nem érvényes. A különbözet körülbelül egy millió koronát tesz ki és erre az összegre pörölték a Máv-ot. Az első bíróság az irodákat elutasította keresetével.

§ A „vizsgálóbíró ur“. Amikor ifj. Tikász Sándor berettyószentmártoni földművest és fiát vizsgálati fogságba helyezték id. Tikász Sándor, a dusgazdag berettyószentmártoni nábó meggyilkolásának gyanúja alatt, ifj. Tikász Sándor feleségét felkereste Orosz Gábor, egy többször büntetett, fegyházviselt nagyváradi ember és azt mondta neki, hogy 200 koronáért kiszabadítja férjét és fiát a nagyváradi vizsgálóbíró. Tikászné magához hozta, aki vizsgálóbírónak adta ki magát s átveve a pénzt, megígérte, hogy Tikászt és fiát szabadlábra helyezi. A két szélhámos megsztozott a pénzen. A nagyváradi törvényszék másfél-másfél évi börtönre ítélte őket. A tábla helybenhagyta az ítéletet és Orosznak öt havi, Braunnak pedig két havit fogságot számított be.

§ Május 23. epilógusa. Az 1912. május 23-iki budapesti nagy sztrájk napján a Hold- és Báthory-utcák sarakán tudvalevően lefótték Ritter Ferenc lovasrendőrt. A gyanu Majoros Ádám asztalosság ellen irányult, akit el is fogtak és bár tiltakozott a vád el-

len, letartóztatták és szándékos emberölés büntette címén eljárást indítottak ellene. A vizsgálóbíró elejtette Majoros Ádámmal szemben a szándékos emberölés büntette címén emelt vádat, azonban hatóság ellen elkövetett erőszak büntette miatt tovább folyt a vizsgálat ellene. Ma tárgyalta Majoros büntetését a budapesti büntetőtörvényszék. Majoros védekezett a hatóság ellen elkövetett erőszak vádjá ellen is. Több tanu azt vallotta, hogy látott egy dohányosinú ruhás fiatalembert, aki dobálta a rendőroket, azután bemenekült a közeli tejsarnokba, itt azután letartóztatták. 9 dohányosinú ruhás ember Majoros Ádám volt. A törvényszék Majorost a 92. szakasz alkalmazásával hatóság elleni erőszak vétsége címén két hónapi fogságra ítélte, amelyet vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vett.

**MINDENFÉLE
ÜGYVÉDI
NYOMTATVÁNYOK**
állandóan raktáron, készen, azonnal kaphatók
HOFFMANN és KRONOVITZ
KÖNYVNYOMDÁJÁBAN
DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 49.

NYILTÉR. *)

Nyilvános köszönet!

Kedves kötelességemnek tartom Kozmánn Gusztáv és Társa fényképész szak-társaimnak e helyen fejezni ki köszönetemet azon lekötelező szivességükért, hogy reklámképeiket már a Piac-utca 32. sz. alatt levő üzlettem kirakatától 50 cm. távolságban levő női divatüzlet kirakatában is kiállítják és így lényegesen megkönnyítik azt, hogy a közönség minden fáradás nélkül meggyőződést szerezhesen arról, miszerint a műtermemben előállított képek legalább is olyan jók, mint az övéik.

Ruzicska Gyula,
fényképész (Piac-u. 32. sz.).

* E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a Szerkesztőség.

KÖZGAZDASÁG

Budapesti értéktőzsde.	
Magyar hitel	840
Összes hitel	685
4 százalékos koronakapitálé	43
Államvonal	71
Jelzálogbank	38
Hírszerzés	640
Malgótarjau	788 00
Közüli vauu	628 50
Irányzat:	
Magánleszámitolási kamatláb:	
Bécs 4 1/2 %	Berlin 2 1/2 %
London 2 1/2 %	
Budapesti gabonátőzsde.	
Strasser és Könyg debr. bizományos távirati irodája	
Buda májusra	10 00
„ októberre	11 00
1914. apr.	11 75
Rosa októberre	8 75
„ aprillisa	8 99
Zab októberre	7 55
„ aprillisa	7 91
Tangeri 1914. év jui	8 28
* Effektiv változatlan, inkább szilárdabb.	

A szerb moratórium következményei. — Belgrádból táviratozzák: Január 30-án jár le az a moratórium, amelyet a szerb kereskedők az első balkáni háboru elején kaptak. Attól lehet tartani, hogy néhány szerb cég fölhasználja ezt az alkalmat és csődöt mond kényszerítő ok nélkül. A szerb kereskedők elhatározták, hogy a család bukásokkal szemben közösen fognak eljárni.

APRÓ HIRDETÉSEK

Különte

Míg a készlet tart
az új Béka áruházban
Piac- és Hatvan-u. sar-
kán legújabb faconu se-
lyem bluzok 10 korona.
Szövet etamin és batizt
bluzok 5 korona, 1 vég
angol vászon finom szálú
11 korona, egy kész
rumburgi lepedő varrás
nélkül 2.40 korona, szö-
vet maradékok 140 cm
széles 3 korona. Férfi
ingek és fehéreneműek
remek választékban. Fiu
és leánykaruhák remek
választékban. Csekély
bevásárlásnál sok pénzt
takaríthat meg a Béka
áruházban. 1715

KIADÓ

bolthelyiség !!
A Kistemplombazárban
egy 20 év óta fennálló
női divat s női konfek-
ciós üzlethelyiség folyó
év február hó 1-től al-
bérletbe kiadó. — Érte-
kezhetni özv. Bodánszky
Lipótnénál széchenyi u.
27. sz. a. az utcai la-
kásban. 99

Tisztelettel értesitem a n. é.
közönséget, hogy
férfi szabómhelyemet
Arany utca 3.
sz. alá helyeztem át.
Mérték után letelezési
férfi ruhákat a legújanyo-
sabb árban készítek. Javi-
tasokat és vasalásokat leg-
előbb árban eszközölök.
Tisztelettel BLAU DÁVID.
Az Osztr. Magy. bank mellett

Nagyságos asszonyom!

Tisztelettel van szerencsém ér-
tesíteni, hogy **Hatvan-utca**
39. sz. a. (keresztepületben)

női szabóságot

nyitottam. A legújabb divat
szerint készítek angol és fran-
cia női ruhákat, ugyint:
kostümöt, raglant, sportruhát,
plüsskabátot és színnélküli kö-
penyt a legújanyosabb ár-
ban. A főváros, valamint a
vidéki városok előkező szezon-
jában szerzett sok évi tapasztal-
atlamat biztositokot nyujta-
nak arra, hogy Nagyságod
legmesszebb menő igényeit is
kielegíthetem, melyre minden
igyekezzemmel törekedni to-
gok. :: Nagyságod pártfogását
kérve, vagyok teljes tisztelettel

Stauber Ferenc.

Péspökladányban a Rycal- szállodában

minden időben kényelmes
szobák, meleg és hideg
ételek kaphatók. Mérsékelt
árak, pontos kiszolgálás.
Csevegő a kapunál. A n.
é. utazó közönség becses
pártfogását kéri: **Szantó**
Márton, tulajdonos. *01

Üzlet

SIMON GYÓGYKENTÉR
és valódi karlsbadi kő-
szerszűt minden nap friss
kapható a Deutsch-üzletben.

1 mássa
hulladékfa 2.20 fillér.
Grünfeldnél, Csapó-utca
16. a. Ugyanott legjobb
porosz közsén, tűzfifa leg-
olcsóbban kapható. Te-
lefon szám 282.

Órák
mindennemű javítása,
ugyszintén zsebórák, éb-
resztő órák, éjjel világító
számlapok, fali, inga és
konyha órák, 14 kar.
arany és ezüst függők.
Női és férfi eredeti ame-
rikai dublé láncok, jutá-
nyos árban beszerezhe-
tők Belényesy Sándor
órák és ékszerkereskedő-
nél Hatvan-utca 17. —
Töredék arany és ezüst
beváltás. 99

Lakás

Moderu
üzlethelyiség kiadó. Bö-
vebb felvilágosítás Kom-
lós női felöltőáruházá-
ban. Piac-u. 52. Megye-
ház mellett. 113

Megbízható

keresztény embereket ke-
resek vidékről és hely-
ből azonnal. Cim a ki-
adóhivatalban.

43. sz. 1914. végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881.
évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel köz-
hírré teszi, hogy a debreczeni kir. törvény-
széknek 1912. évi Sp IV. 630/2. számú vég-
zése következtében dr. Kardos Endre debre-
czeni ügyvéd által képviselt Aszman Ferenc
debreczeni cég és csatlakozottak kimondott
társai javára 332 korona 98 fill. s jár. erejéig
1912. évi március hó 23-án fogatosított ki-
elegetési végrehajtás útján le- és felúfoglalt
és 995 koronára becsült következő ingóságok,
u. m.: szobabutorok, nyilvános árverésen el-
adatnak.

Mely árverésnek a debreczeni kir. járás-
bírótság 1912. évi V. 2588. sz. végzése folytán
332 korona 98 fillér tökélettel, ennek 1912.
évi január hó 25. napjától járó 6% kamatai,
és eddig összesen 109 korona 56 fillérben b-
róilag mar megállapított költségek erejéig
Debreczenben, Bathyány-utca 11. számú
háznál leendő megtartására **1914. évi január**
hó 30-ik napjának délelőti 10 órája határ-
táridőt kitűztik és ahhoz a venni szándékozók
ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy
az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c.
107. és 108. §§-ai értelmében készpénzfizetés
mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén
becsáron alul is el fognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingósá-
gokat mások is le- és felúfoglaltatták és
azokra kielégítési jogot nyertek volna, e-
zen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a értel-
mében ezek javára is eirendeltetik.

Kelt Debreczenben, 1914. évi január hó
17. napján.
Lőrincz Endre, kir. bir. végrehajtó.

Elismert legjobb motorok!

Eredeti KÖRTING DIESELMOTOROK
álló- és tekvőrendszer.
Szivógáz és benzínmotorok. Benzín /és nyers-
olajos oséplőgarnitúrák, magánjáróval is.
Moglopő újdonások! Nyersolajmotorok Moglopő újdonások
gyújtófej, vízbefecskenedés és kompresszor nélkül.
GELLÉRT IGNAC és TÁRSA
mérnöki iroda Budapest, V., Koháry-utca 4. sz.
Saját érdekében kérjen ajánlatot!

Részletre aranylánc
uraknak és hölgyeknek
60 gramm nehéz 140— korona, ha-
vonkint 6 korona. Elsőrendű ezüstóra
3 ezüst fedellel 14 korona. Szállít min-
denhova. Aki órát és láncot olesón
akar venni, írjon azonnal: **E. LECH-
NER, LUNDENBURG 653.** Aranyáruház

!! MEGÉRKEZETT !!
MOSKOVITS JÓZSEF
uri szabó divattermébe
a legfinomabb a n g o l
DIVAT SZÖVETEK
városi új bérház 26. A nagy-
érdemű urak pártfogá-
sát kéri, tisztelettel:
MOSKOVITS JÓZSEF

ARANYÉREM WIEN 1912.
Ideggyöngye férfiak
elgyöngült erők helyreállítását előmozdíthatják, ha
Évaton-tablettákat
használnak. Kérje az orvosi vélemények gyűjteményét.
Próba K 4-20, fél doboz K 10—, egész doboz K 18—
utánvétellel vagy az összeg előzetes beiktatása ellenében. Cim:
ST. MARKUS-APOTHEKE
FABRIK PHARM. SPEZIALPRAPARATE
WIEN, III., HAUPSTRASSE 130.
Kapható az összes gyógyszerárakban.

Gyomorgörce, kólika, étvágytalan-
ság és általában gyomorbetegsé-
geknel a legkiválóbb hárszár a
HOLLANDI
GYOMORCSEPPEK
Egy éveg ára 40 fillér.
Kapható
MHALOVITS JENŐ
gyógyszertárában, Debreczenben.

Meg akar szabadulni végleg a RHEUMÁTÓL?

A rheuma nagyon elterjedt,
kínzó betegség, gazdagot, sze-
gényt egyáltalán nem kímél,
épp úgy felkeresi áldozatát a
kunyóban, mint a kastélyban.
Nagyon sokféle alakban mu-
tatoznak a fájdalmak és sok
oly betegség, melyet egészen
más néven neveznek, nem
egyéb rheumánál.
Gyakran rheumatikus és csu-
zos megbetegedéseknek folyo-
mányai egyrészt a végtagok-
ban és ízületekben érzett fájd-
almak, megdagadt tagok, el-
göbült kezek, labak, ríngá-
tódzások, szurások és húzas a
különféle testrészekben, sőt a
szemek gyengesége is az.
Amily különböző alakban
nyilvánul ezen betegség, époly
sok mindenféle gyógyszerközt,
szert, kenőcsöt, stb. kínálnak
fel a szenvedő emberiségnek.
Ezen szerek legnagyobb ré-
sze nem hoz gyógyulást, legfeljebb rövid
időre nyujt enyhülést, de másrészt ártal-
masak is lehetnek, mert elrontják a gyom-
rot és megtadják a szívet.
Amit mi Önnek most ajánlunk, az ter-
mészetes, nem mesterséges uton előállított
gyógyszer. — Oly szer, melyet a ter-
mészet maga nyujt a szenvedő ember-
ségnek. — Ezen gyógyszer ma már oly

nagy keresletnek örvend, úgy,
hogy nem csak a legjelentéke-
nyebb orvosok rendelete, ha-
nem a betegek közvetlen ki-
vántása folytán ezen csodaként
ható természetes gyógyszer az
egész világon mindenütt lelkes
híveket szerzett.
Mi biztos gyógyulást nyujt-
unk Önnek, mert a mi szerünk
mindazon tulajdonsággal bír,
melyeket a legregibb idő óta
az emberi szervek és végtagok
számára gyógyhatásuaknak is-
mertek meg. A mi kuránk
mindenhova behatol, a bőrt,
izmokat, idegeket, sőt a belső
szerveket is éri.
Hogy még több hívet szerez-
zünk e szernek, elhatároztuk,
hogy mindenkinek, aki hoz-
záink fordul, teljesen ingyen és
bérmentve küldünk tanulságos
és rendkívül érdekes leírással
egy próbaadagot.
Akinék tehát fájdalmi vannak, de aki
gyorsan, természetes módon és teljesen
veszélytelenül töltik szabadulni akar, még
ma írjon az alauti címre; ez nem kerül
semmibe és csak hasznára lehet!
Tehát írjon mielőb
**Hévízi főlerakat, Cséby Lajos gyógy-
szerész, Hévíz-fürdő, Zalamegye**
215. szám.

Amelyek 30-án jár
keres-
tén kaptak.
szerb cég
ödöt mond
ereskedők
ukásokkal

Pálóczi csemege pirula,

nem kell budai, igmándi víz, drastikus hashajtó szerek, mert egy próbarendelés mindenkit meggyőz, hogy e pirulából 2 szem lefekvéskor, oszkarásmentes, fájdalomtalan bő széklet csinál, hasonló mintha sok gyümölcsöt ettünk volna. amint hogy a gyümölcsök ezen hajtó kivonataiból készül, ásványi vegyszer nincs benne, állandó használata a gyomrot rendben tartja, nem kellemetlen vele az aranyás, nincs vértelenség, fejfájás, alhasi bántalmak, puffadások s minden rossz gyomorral járó kellemetlenségek megszűnnek. **!! Két szem ingyen !!**

Próbadoz 1 korona. **Nagydoz 5 korona**
Kapható minden gyógyszerárban és drogériában.
Főraktár: **Jósa és Jóna** drogeriájában és **Kubek S.** gyógyszerárban (Tisza-palota).

DONOGÁN ÉS SOMOSSY

DEBRECEN, Kistemplombazár
Hajdúvármegye szállítói

Menyasszonyi kelengye, Vászon, Kész fehérnemű, Női divatkelmék, Szőnyegek

Óriási raktára !!

MEGHÓDÍTOTTUK A VILÁGOT!

GEREBEN BÉLA ANDRÁSSY-UT!

TAVASZI RÉSZVÉNYSŐR

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a kőbányai „Első Magyar Részvény Serfőződének“ néhány év előtt

TAVASZI RÉSZVÉNYSŐR

elnevezés alatt bevezetett sötét idénysöre, rendkívüli sikere és közkedveltsége folytán, mely kiváló jó minőségénél, de jóval olcsóbb áránál fogva is a bajor sörökkel a versenyt bátran felveheti — az idén is, míg a serfőződe e sörfajtában való készlete el nem fogy, úgy hordók, mint palackokban mindenkor friss minőségben **február hó 1-től** csakis a következő helyeken kaphatók:

Deutsch Albert fial összes üzleteiben, **Deu sch Lajos** piac-utcai üzletében, **Nagy Árpád** Töröf-fé vendég őjében, **Lengyel Miklós** vendéglőjében, **Kemény János** vend. lőjében, **Krausz Lajos** Korona" vendéglőjében, **Kovács József** „Kossuth" vendéglőjében, **Lorber Gizella** „Magyar Világ" kávéházában.

Frenkel Jenő Kőbányai Első Magyar Részvény Serfőződe főraktárában **Debrecen, Arany Janos-utca 60. szám.**

MEGHIVÓ.

A „Balmazújvárosi Takarékpénztár Részv.-Társaság“ XXX. évi rendes közgyűlését

folyó évi február hó 15-én délután 3 órakor, a városháza disztermében tartja, melyre a t. részvényesek ezennel meghívotnak.
Balmazújváros, 1914. évi január hó 25.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Tárgysorozat:

1. Az 1913. évi mérleg és zárszámadások előterjesztése.
2. Az igazgatóság jelentése.
3. A felügyelő-bizottság jelentése.
4. Három igazgatósági tag és egy felügyelő-bizottsági tag 3—3 évre leendő megválasztása.

Megjegyzés: A zárszámadás, ugyszintén az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése a közgyűlés előtt 8 nappal az intézet helyiségében megtekinthetők.

TARTOZIK (VAGYON)	MÉRLEG-SZÁMLA	(TEHER) KÖVETEL	
Pénztár	1750.04	Részvénytőke	300.00—
Váltók	1738222.—	Tartalékaip	57136.48
Jelzálogkölcson	364621.38	Nyugdíjalap	3000.—
Előleg értékpapírokra	17331.—	Könyvetétek	1155314.44
Értékpapírok	123377.—	Hitelezők	101393.88
Értékpapírok függő kamatja	1111.67	Visszleszámított váltók	748944.—
Intézeti ház	124488.67	Átruházott jelzálogkölcsonők	270868.43
Adósok	47000.—	Átmeneti kamatok	23965.76
Folyószámlák	212728.42	Betétkamatadó	2771.74
Előre fizetett kamatok	177226.12	Fel nem vett osztalék	302.—
Hátalékos kamatok	8473.68	A mult évi nyeresemény áthozat	1345.11
Nyomatvány és felszerelés	142.5.27	Ez évi nyeresemény	44094.74
	3000.—		45439.85
	2709136.58		2709136.58

EREDMÉNY-SZÁMLA.

Kamatok:		A mult évi nyereség áthozat	1345.11
Könyvetét kamat	61581.96	Kamat bevételek	201609.69
Visszleszámított váltókamát	63750.57	Jutalékok	13440.02
Nyugdíjalap kamát	180.86	Ingatlan bérjövdelem	7265.03
	125513.39		
Adók és kincstári illetékek:			
Jövedelmi, állami, községi adók és illetékek	12056.57		
Betétkamat adó	6158.19		
	18214.76		
Költségek:			
Üzleti költségek	6992.62		
Képviselési jutalék	1200.—		
Jelenléti díjak	1240.—		
Felügyelő-bizottsági tiszteletdíj	600.—		
Tiszti fizetés	11893.14		
	21925.76		
Leírások:			
Értékpapírok	2468.—		
Intézeti ház értékéből	1526.59		
Nyomatvány	793.90		
Felszerelés	500.—		
Ügyvédi költségekből	650.—		
Óvásdíjakból	80.60		
Behajthatatlan váltók	6547.—		
	12566.09		
Mult évi nyeresemény áthozat	1345.11		
Ez évi nyeresemény	44094.74		
	45439.85		
	223659.85		223659.85

Balmazújváros, 1913 december hó 31-én.

Bügler Jenő s. k., főkönyvelő. Gál József s. k., ügyvezető igazgató. Posta Péter s. k., főpenztárnok.
Igazgatóság:
Ifj. Lichtschein Samu s. k., elnök. Lichtschein Dezső s. k. Kovács Ferenc s. k., alelnök.
Dr. Berényi Pál s. k. Csige István s. k. Posta József s. k. Tóth Bálint s. k.
Felügyelő bizottság:
Ambrus Ferenc s. k. Kövy Lajos s. k., elnök. Ifj. Mór s. k.